

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 n¹/₂ " 1 " 60 "
 n¹/₄ " — " 90 "

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 n¹/₂ " 3 "

Numeri singuratici se
 vind în Cluj cu 5 fleri,
 într'alte locuri cu 6 fil.

RĂVAȘUL

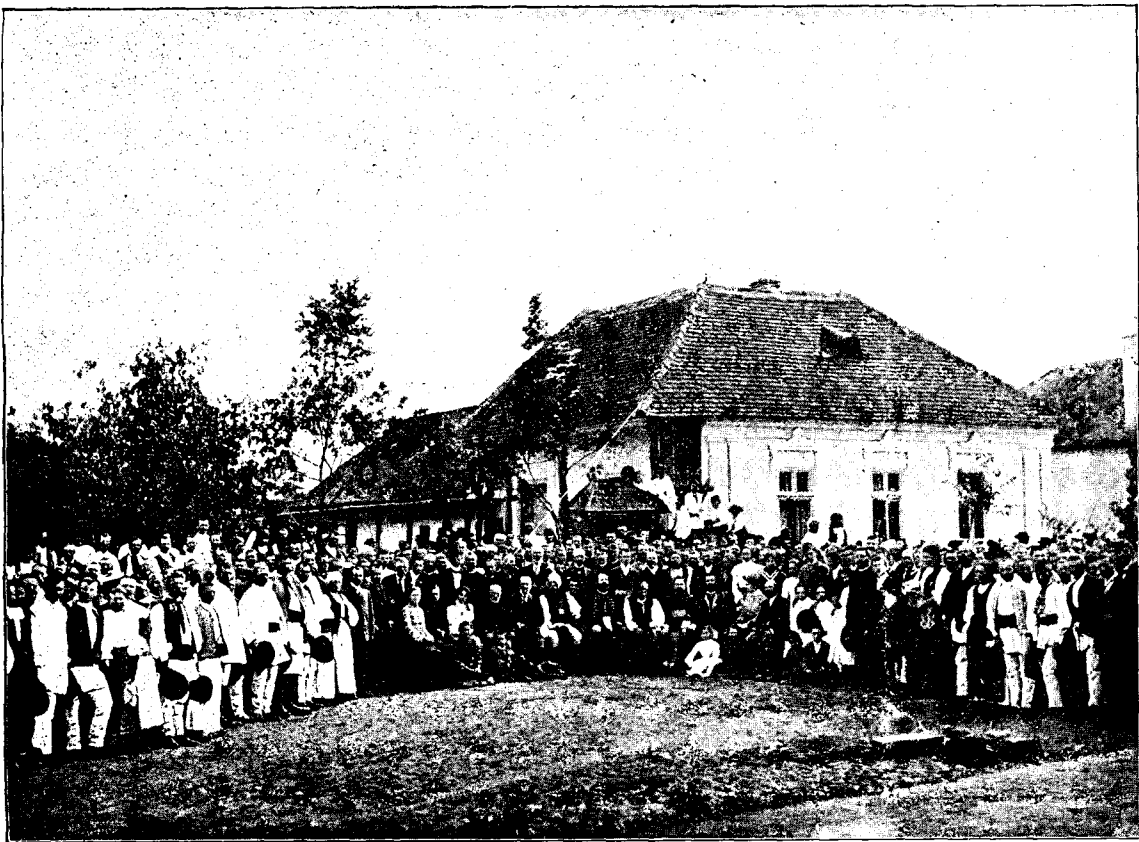
INȘTIȚIUNILE SE
 PLĂTESC DUPĂ MĂ-
 RIMEA LOCUȘII CE
 OCUPĂ; NE-CARE
 CĂSTĂ ODATĂ
 10 FIL., DE 2 ORI
 5 FIL., DE 3 ȘI MAI
 MULTE ORI 6 FIL.

ADRESA:
 "RĂVAȘUL"
 CLUJ — KOLOZSVÁR
 JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU.

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ.

Proprietar editor: Dr. E. DĂIANU.

Episcopul Radu între ai săi.

Acasă și la Roma.

Intr'una din zilele trecute au plecat la Roma doi frați. Unul a pornit din Oradea-mare, celalalt din Hațeg, și s'au întâlnit în Budapesta, ca se facă împreună, frate cu frate, lunga cale până la Roma cea bătrână. Calea acésta au mai făcut-o ei. Amîndoi au învățat acolo în școlile cele mari de pe malurile Tibrului. Și când au plecat mai întâiu spre slăvita cetate, n'au pornit, din Oradea-mare, nici dela Hațeg, — amîndouă orașe însemnate — ci dintr'un sat micuț, de pe țărmul Mureșului,

un sat de-i zice *Uifaleu*, pe ungurește *Uifaleul-săsesc*, cu tóte că astăzi nici un picior de Sas nu mai este prin acel sat. Cătă deosebire între pornirea cea dintăiu, și pornirea cea de acum a celor doi frați spre Roma! Cu ce jale și cu ce în-sufletire va fi plecat spre Roma fratele cel mai mare la anul 1879, când părinții săi, nenea Ioan și lelea Paraschiva, vor fi plâns la despărțire și de bucurie și de durere. De bucurie, că băiatul lor, cel de 16 ani, a învățat așa de bine, încât a fost ales de Metropolitul, ca se fie trimis așa de departe, și așa de sus la învățătură; și de durere,

că-și pierdeau din ochi pentru ani mulți pre cel mai mare și mai scump băiat, care pe o cale așa de lungă, într'o țară așa de depărtată, cine știe ce va avé se păfescă...

Și cât de frămîntată va fi fost și inima lui cea tinăre? Să-și părăsescă el țara, satul, părinții, frații și surorile și — tótă lumea acum de gândiri, ce și-a visat-o până acum... Și se mîergă, el, fi-ciorul de plugar român, acolo în cetatea lui *Traian Impăratul*, de unde s'au pornit străbunii noștri se cucerescă țara Dacilor, se între el acolo în zidurile acelu seminar de viață canonică, unde cei mai mari bărbați ai neamului nostru s'au pregătit în muncă și tăcere pentru viața de martiri ai unei gândiri mărețe... Cătă strălucire, care atrage un suflet svăpăiat după lumină se mîergă tu, fiu de Român la Roma! — și câtă durere, și sbucium și nedumerire, să te rupi tu dela sînul cald al fraților, dela vatra cea scumpă a părinților, din cercul plăcut al satului tîu și se pornești a merge într'o lume, de care îți faci unele închipuiri pe care nu o cunoști și nu o știi...

Dar cât de cu totul alt-fel este mersul de acum spre Roma! Acum băiatul dela Uifaleu este bărbat, bărbat ales și știut al bisericii noastre, al neamului nostru, este *Episcopul Orășii-mari*. Acum pornește cu curaj și putere, căci știe unde merge, și pentru ce merge. Iar fratele său mai mic, care când pornise mai întâiu la Roma era istovit și el de aceleași frămîntări, acum plécă mândru, din reședința de vicar al Hațegului, și e fericit că pòte face alătura cu fratele său calea de triumf ce duce spre Roma cea sfîntă. — În urmă părinții fericiti din Uifaleu în mijlocul alor săi de acasă, cu ce inimă plină de simțiri alese se vor gândi la cei doi fii, cari merg acum la Roma. Cine, Dózne, ar puté spune și descrie tótă comóra aceea de gândiri și simțiri, cari se trezesc în min-tea și inima omului dacă socotește tóte acestea.

Calea acésta au mai făcut-o și alți Români. E obicei, ca episcopii români, uniți cu Roma, să mîergă din când în când în Sfînția Sa Papa, și să-i arete cum le stau biserica și turma credin-cioasă. Dar nu numai episcopii, ci și alți Români de frunte, au bătucit calea acésta, pe care au venit oștile lui Traian, ca se întemeieze pe aceste plaiuri o țară nouă și un neam nou: neamul românesc. Mulți s'au întors, ca și albinele cele

FOIȚA RĂVAȘULUI.

Hârca.

Dela oraș doi telegari bătuți de vremuri și de bice trăgeau după ei o căleasă mare și grea. Înaintea primăriei comunei trăsura se oprește, birjarul sare de pe capră cu junghiū cu tot, se strimbă un moment apăsând o mână în șele apoi se târaie mai mult înaintea cailor care-i întinde cât pòte de urechi. Un domn bătrân cu o barbă albă bine îngrijită, se coboră diu trăsură. Figura lui mândră, și hainele lui streine-l arătau ca p'un stăpân bogat.

Primarul s'apropie cu sială iuvértindu-și căciula-n mână. Tremura din creștet până-n tălpi și aștepta din minută-n minută, ca domnul cu fața seriósă se-l ia la 'njurături într'o limbă făcută anume pentru stăpênitorii arțăgoși și rei. Și românului cinstit îi se muiau picioarele cu cât Măria Sa se mulțumia se tacă și se privescă pe bietul primar c'un fel de milă.

— „D-ta ești primarul comunei?“ întrebă streinul într'o limbă românească frumósă.

„Așa Măria Ta, noi suntem!“ răspunde omul a căru fața își ia o colóre mai închisă din albă ce era mai înainte și cum a vèzut, că streinul nu-i o fire nerăbdătoare și aspră și vorbește cu drag o limbă înțeleasă, s'a apropiat mai tare de el și a început a-l întreba câte ceva:

— „Măria Sa nu-i trimis de tistia orașului se orînduiescă pacostea asta cu Tóder al Catrinii...?“

— „Nu, nu domnule primar, nu sunt dintre aceia, ce-i spui D-ta și prin urmare nici „Măria Sa“;

sunt un om strein, și-am venit se stau la D-vóstră-n sat vr'o câte-va zile. Aici sunt actele mele justificative.

— „Apoi nu prea știm ceti“ zise primarul dând din umeri — „dar ia aci-i notarul, el se pricepe mai bine, cine are vreme se-nvețe tóte-n lumea asta?“ și mulțimit în suflet de așa óspe îl pof-tește 'nauntru și-i dá un loc lângă masa notarului.

Acesta din urmă, de abia se zăria din fumul de țigară, ia actele se uită pe iele ș'apoi peste ochelari nedumerit la strein.

— „Cum zice-n hărtii domnule notares?“ întrebă primarul curios, îi era drag de Măria Sa și vrea se-i știe numele și de unde se trage de fel.

— „Apoi cum se zică, respunde notarul ridicându-se de pe scaun — spune curat, că-i d-l Bucur Ilescu, negustor mare în tîrgul Brailei, născut — și aci făcu o mică pauză, ca se s'audă mai bine cele ce urmează — la anul una mie opt sute patruzeci și doi în comuna Ileni, din Transilvania.

Cei doi oficianți ai comunei se uitau întrebător unul la altul apoi îl ficsară pe strein și-l esaminară cu deamăruntul.

Negustorul vèzînd că-i greu să se lase a fi ghicit se ridică și stringîndu-le mîna le vorbi cu vocea mișcată: „Da! domnilor sunt din comuna D-vóstră. Am plecat de mult de aici, de mi-e greu se-mi aduc aminte și nu cu voia mea m'am despărțit de sătenii mei, pe cari îi cinstiam și-i iubiam, dar lumea era rea pe atunci și vrînd nevrînd într'o nópte am pornit-o, se scap de furia poporenilor, cari gîndiau, că le-am pus foc și voiau se mă omóre.“

— „Vai de mine, domnule,“ se miră primarul — „dór nu-i fi Bucuru Sandi!“

— „Ba da! el sunt“ — răspunde streinul — „el Bucur, cum mă vezi, așa bătrân, — am plecat într'o nópte de mi-e frică se-mi mai aduc aminte, eu și-o fată din sat, pe care mai pe urmă am luat-o de nevastă. Ne-am rugat lui Dumnezeu și Dumnezeu ne-a ajutat de-am adunat ban cu ban; mai târziu am deschis o prăvălióră și azi mulțamesc Tatălui ceresc, că nu schimb cu nimenea.

„Dar mama?“ ...

— „O! domnule! răspunde primarul bocindu-se — să nu vă supărați, necazurile-s pe ómeni. — Mama D-tale lelea Sanda, Hârca, cum îi ziceau gurile rele a tras multe în lumea asta, Dumnezeu o hodinească-n pace. A trăit până ier!...“

— „Până ier! Și azi?“

— „Azi domnule — azi zace la Marin, la un sâtean de aci, în mijlocul casei pe două scânduri!“

— „Sêraca mamă, D-zeu se-i ierte pécatele!“

În fața cosciugului bătrânul inghenunchiă. A stat mult așa cu fața ascunsă-n mîni gîndindu-se la suferințele și amărăciunile ce a trebuit se le îndure biata femeie într'o vreme atât de grea și într'o viață atât de lungă.

Ea, care în mai bine de patruzeci de ani a zăcut într'un cuptor părăsită de ómeni și blăstămată în tot momentul, a avut fericirea să dormă somnul vecinic într'o grópă frumos zidită împrejurată de flori, iar la cap o cruce de peatră pe care era scris cu litere de aur:

„Aci odichnește în Domnul Sanda Ilie, lovită de o mână ucigașe, în al 95-lea an al vieții. Fie-i țărina ușor!“

— Fine. —

George Stoica.

harnice, încărcăți de miere și de ceară sufletescă; de mierea dragostei de neam și de dulceața învățăturilor creștinești, al căror isvor nesecat și limpede, este azi Roma, scaunul celui dintâiu între apostoli, a Sfântului Petru. Și mulți au luminat, ca și luminile cele de ceară în sfânta biserică, olfășia din care s'a pornit neamul nostru, limbă noastră, credința noastră și numele nostru de Români. Mulți au pus din acesta miere și ceară leac pe ranele ce ni le-a pricinuit ruperea noastră dela maica Romă, pe rarele cari ni le-au pricinuit dușmanii, în cari am căzut, ca între tâlhari, — neștiința, orbia, rățacirea, cu toate păcatele ei — întocmai cum milostivul samarinean a pus oleu și vin pe ranele omului din sfânta evanghelie . . . Și totuși, mirare, că până în ziua de astăzi rățacirea nu a dispărut și ranele ei nu s'au vindecat deplin. Mulți, când aud de pildă, că episcopul Radu s'a dus la Roma, ca să se înfățoseze înaintea Papei, să-i spună cum stăm noi aici, și ce ne dore, ce ne lipsește — se întorc în altă parte nepăsători, dacă nu chiar necăjiți. Pe când ar trebui să ne bucurăm cu toții, — fără nici o deosebire — că ni-o dat Dzeu și nouă bărbăți ridicăți chiar din sinul poporului, cari au intrare și trecere la un cap așa de însemnat și puternic în lume, cum este Papa; că ni-o dat Dumnezeu bărbăți, cari prin ființa și caracterul lor, susțin legătura neamului nostru cu Roma, și ne aduc aminte de cea ce trebuie se fim mândri, că noi suntem fii Romei și Roma e maica noastră. Ori cum, însemnătatea și cinstea noastră în lume e numai aceea, că suntem *Români*, cari și după aproape două mii de ani mai păstrăm vedet chipul și asemănarea Romanilor celor vestiți, poporul cel mai puternic din lume, care a întemeiat și stăpânit cea mai largă împărăție de pe pământ, împărăție, care și când s'a sfîns a fost măreț, pentru că ea s'a făcut patul cald al creștinătății și mama atator neamuri mărețe, ca Francezii, Italienii, Români.

De acea noi ne bucurăm, când Români — mai mulți s'au mai puțin, — cercetează Roma; și de aceea la vestea plecării la Roma a Episcopului Dr. Radu, punem înaintea cetitorilor icona acesta frumoasă, în care legătura cea strînsă a neamului românesc, — dela opincă până la vlădică — se vedește așa de limpede și de frumos.

Crestături.

Archidiaconul George Șuta, a cărui portret l'am fost dat în nrul trecut al foii, s'a născut la anul 1844 în Jidani, comitatul Sătmarului, din părinți economi. „Azbuca“ cum se învăța pe acele vremuri, l'a învățat dela „diacul“ din sat. Români din Sătmar în prejudețul lor, nu țin de om cult pe cel ce nu știe ungereste, deci și pe el l'au fost dus părinții în vîrstă de 10 ani la o rudă a lor, ce locuia într'un sat calvinesc. Netăgăduit, că învățarea limbii magiare i-a fost de mare ajutor în studiile sale la școlile elementare și gimnasiale, dar spiritul însușit în școlile ungeresti putea fi fatal și pentru el, ca și pentru mulți alții, dacă s'ar fi condus în seminarul tinerimei din Oradea-mare, unde studenții dela Sătmar pe vremea aceea plăteau cam scump știința limbii magiare, căci conversația în limba magiară era pedepsită cu „carență“, nu i-se dădea una ori mai multe mîncări. Receptorul de atunci era Ioan Pop. În mare măsură a influențat dezvoltarea spiritului românesc în tineretul din seminar, „Societatea literară“, dar mai ales niște profesori, ca Dionisie Pășcuț și Iustin Popfii, renumitul orator bisericesc. Seminarul de Oradea avea bun nume pe acele timpuri, căci era lucru neuzit, că un se-

La Măciș.

De câte ori intru în casină, în acest cuib părăsit al Românilor din Cluj — găsesc aceleași și aceleași afișuri referitoare la datoriile . . . din trecut ale membrilor. Sau ved lipit pe ușe vr'un apel „călduros“ către Domnii Membri, ca să fie mai activi și să sprijină mai cu interes această instituțiune.

Dar acum observ un afiș, care ne face atenție la datoriile noastre din prezent . . .

Avea să fie sfințirea școlii românești din Măciș, și corul tinerimei universitare era invitat și el la această sărbătoare . . .

Cu ce bucurie ne-am gătit de plecare! . . . Bieți feciori dela țară, ajunși în zgomotul asurzitor al orașului! . . . Pentru două zile părăsim larma necurmată și ne întorcem la ai noștri. — Să cercetăm în colibele lor, să fim părtași ai veseliei lor.

* * *

De cum am eșit din oraș am început a simți asprimea vîntului de toamnă . . .

Ne lovea în față, rece și fără de milă.

În jurul nostru delurile se întind goale, fără pic de viață . . . Ici-colo câte un arbore desfrunzit prin ramurile căruia șuera vîntul. Apoi în depărtare se aude un clopot de cioie, al cărui sunet se pierde tot mai mult în vale, un chiot de păstor și pe urmă aceeași monotonie a amurgului de toamnă . . .

minarist se aibă notă de secundă. — G. Șuta a absolvit teologia în liceul episcopesc de Sătmar și în seminarul central din Budapesta. Fu chirotonit la 1869 de episcopul I. Papp Szilágyi și fu trimis la cea mai slabă parohie în diecesă, la Nicopoiu. Peste un an și jumătate a ajuns într'o parohie magiară Ovări în districtul protopopesic al Sătmarului, unde s'a putut convinge că e de slabă viața sufletească a unui popor, care și-a uitat limba strămoșască. Mai toate căsătoriile erau amestecate. Numai cine a păstorit în ast-fel de parohii, știe așteptai însemnătatea limbii românești pentru biserică gr. cat., căci lăpădarea limbii e identică cu lăpădarea credinței. După păstorie de 13 ani în Ovări în parohia de Mofinul-mic îl aștepta pe G. Șuta cea mai frumoasă, dar tot-odată cea mai grea chemare: colonizarea parohiei. Așa ceva nu se vede ori unde și nespun de mari au fost eforturile, ce au trebuit se desvölte în decurs de 18 ani, până ce s'a mutat și cea din urmă casă românească din locul vechiu pe colnicul numit „Messze látó.“ Mofinul-mic se află astăzi pe al treilea loc. Din locul cel dintâiu i-a scos pe locuitorii contele Károlyi, ca se facă loc coloniștilor svabi; din al doilea i-au fugărit esundările apei Crasna. Colnicul „Messze látó.“ pe care s'au așezat mai în urmă a fost cumpărat dela contele Károlyi cu 15,000 fl. și s'a întemeiat o comună înfloritoare, și de model, însă fără de nici un amestec al autorităților. Sîrgunța Mofinenilor a devenit proverbială, căci în decurs de 10 ani și-au zidit biserică, casă parohială, școlă și toate olatele, ba au mai cumpărat dela șvabi din satul vecin până la 300 jughere de pământ. În casele nouă, zidite după regulile igienice a scăzut în așa măsură mortalitatea încât în anul 1903 au fost nevoiți a-și ridica și a doua școlă. Dar starea acesta bună a fost ciuntată prin sēcarea morăștinelor dela Ecsed, cunoscută „Ecsedi lăp.“ Sfărticatu-s'au în bucăți hotarele comunelor pentru ca se facă o cale ferată, ori drum comitatens, și în urmă regularea morăștinilor a pus vîrf la toate, căci împreună l'au locuitorii cu taxe atât de enorme, încât sunt mai mari ca venitul cadastral al pămînturilor, deși Mofinul n'are nici în clin nici în mănecă cu morăștinile amintite. Nu înzedar a venit bătaia lui Dumnezeu peste acest „lăp“ de s'a aprins și a ars sub pămînt.

Precum se pôte inchipui în luptele acestea părintele Șuta a fost una cu poporul s'eu, adevărat părinte. A meritat deci distincțiunea episcopului s'eu, care l'a făcut — nu asessor, că era de mult — ci archidiacon.

RÉVAȘE DELA ORAȘ.

— Viena la 12 Nov. 1903. Dacă ești într'un oraș mare, multe vezi, și dacă vii în atingere cu străini, cari sunt mai înaintați ca ai tăi, într'ale învățăturii, multe bune și folositoare înveți dela ei și ai vr'e ca să le străplăntezi și tu între ai tăi, ca și ei să înainteze de-o potrivă cu alte nēmuri străine.

Așa e de pildă, să nu aduc multe, cetirea gazetelor bune.

Să află aci într'un oraș din apropiere o foie de Duminecă, cu numele „Sonntagsbote“ un felu de „Révaș“ nemțesc — anume pentru popor. Și să vezi cât de lacom cetește țeranul nemț gazeta acesta! O găsești la totă casa. Și ce cugetați cine are câștig din asta. Pôte redactorii? Nicî de cum. Singur preotul.

Preoții nemți bine știu, că numai jumătate pe atata vor av'e să lucre dacă vor ceti poporenii lor o foie creștină.

Și nu-i mirare dacă poporul așa e de deștept, încât să știe îndrepta de sine fără povățuirea nimenui.

Le spun aceste mai ales pentru frații noștri preoți

Aci e timpul iarăș, ca să se aboneze „Révașul“ pe anul viitor și nu ar fi mult dacă fiecare preot ar av'e 10 abonați în sat, căci numărul aceia de foie ar fi tot atâtea proptele și ajutóre în munca lui apostolică. „Fiecare abonat

și căruța noastră înainteză încet și fără spor la deal, pe drumul plin de glod. Hi la deal și hi la vale.

Astăzi mergem *înte noi*
Am lăsat carul cu boi! . . .

Pe însărate ajungem în Chintău . . . casele coperite parte cu șindilă, parte cu paie sunt respirate în vale și pe cōstele dealului, iar din ferestrele lor se revarsă o lumină palidă. Se aud prin curți vorbe de femei, strigăte de copii neastempărați, lătrat de câni, cari se vede, au simțit îndată sosirea noilor oșpeți. Cărăușii se întorc în sat pocnind din bicele lor lungi. Hais, cia, hais, cia. Sunt obosiți și ei și vitele lor. Se grăbesc, căci li-i dor de odihnă.

Incepe să picure tot mai tare și mai tare, Plouă cum se cade. Omenii se pun se hodinăscă. E nōpte . . .

* * *

Dar ce ne pasă nouă de ploie și de vremea atât de înaintată! . . . În odaia noastră e cald și e lumină și-i masa întinsă, căci suntem acum oșpeții părintelui Nicolae. Și-apoi cine ajunge la casa popii din Chintău nu se plînge c-a rămas neomenit! Părintele a fost și el tînăr. Știe el ce le trebuie flăcăilor călători: Vorbe frumoase mîncare și vin și-apoi pas de mai scapă de ei! . . . Glume, cantece de-ți pare, că ridică într'ega casă în slavă.

Și-i mîndru părintele, că le pôte face atata bucurie feciorilor. Il observă de pe ochii cari îi rid, de pe fața, pe care e întipărită fericirea . . .

Și când îți vorbește de cei trei feciori ai lui își ridică în sus capul și-și netezește fudul barba

să câștige alt abonat“ — așa zice „Révașul“ acela nemțesc, în fiecare număr al s'eu. Așa dară mai mult sporiu pe anul viitor! **Vienezul.**

CĂRȚI DIN TÔTE PĂRȚI.

De sub Poiana Tomii, 10 Nov. n. În comuna noastră *Sebeșul de sus* sa îndeplinit în 8 Novembre a. c. st. n. sfințirea școlii celei nouă, sânta liturgie a slugit'o preotul din loc Vas. Nechiti asistat de preotul Ardanului T. Oltian și de al Harinei Sever Groze. Cântările la liturgie li-au eșcutat învățătorii locali Teodor Groze și Vasiliu Melian dinpreună cu învățătorul Ardanului Grigore Taloș. Preotul după actul sfințirii a ținut o vorbire frumoasă poporului apoi în urmă sa adresat învățătorilor aratându-le ce aude a face pentru poporul din sinul căruia au eșit și ei, și școlărilor îndemnându-se urmeze pe pruncul Isus care în etate de 12 ani și-a lăsat părinții și el a rămas în biserică între cărturari.

Sara a fost o petrecere populară premergînd în nisece declaemări și o piesă teatrală care a reușit foarte bine. Resultatul material încă a fost îndestulitor sa încasat vreo 43 corone cari sunt destinate ase ajusta școla cu cele de lipsă. Taxa intrare a fost 40 fileri. Preste acesta taxă au solvit. Török Károly notar cercual cu dōmna 3 corone. Teodor Oltian preot cu dōmna 2 cor., Groze Sever preot cu dōmna 2 cor. Nechifor Buta preot cu dōmna 2 corone, Vasiliu Nechiti preot 2 cor. Grigore Taloș învățător 60 fil. Izák Naftali 3 cor. iar On. Ion. Baci preot în Soimus fără a participa ni-a trimis 1 cor. și Niszám Nattali căsar în Ruscior 2 cor. Primăscă toți pe acesta cale mulțămirea noastră.

DE PESTE SĒPTĒMĀNĂ.

Din vreme rugăm pe iubiții noștri cetitori să-și înoiască abonamentul și să ne câștige abonați noi între cunoscuții s'ei. În deosebi rugăm pe Onorații Frații Preoți să lățească „Révașul“ — adevărată foie populară, creștină, — printre credincioșii s'ei. Abonamentul e: 3 cor. 20 fileri pe an.

— Ședința literară-artistică în Cluj. Sâmbătă sara s'a ținut a treia ședință literară a tinerimei. De data asta am avut fericirea de a avea în mijlocul nostru lpe tînărul artist din București: Simionescu Limibel, care prin cantecele sale pline de foc nz-a fermecat inimile noastre, copleșite de amarul zilelor, în cari trăim. Dl Limicel cu mandolina-i fermecatâ ne-a sosit ca un sol trimis dela frații noștri să ne mîngăie prin melodiile sale, să ne îndulcescă câteva ore gîndurile și suferetele noastre. Tote cantecele eșcutate de d-sa au avut motive curat românești, ast-fel „Nunța Țărănească“, „Ponturi de pe Milcov“, „Ponturi din Basarabia“ etc. Un public numeros a asistat la această frumoasă serată a tinerimei noastre. Suma adunată din tacele benevole a fost destinată pentru ajutorarea artistului în călătorie, ce vrea să-o facă. Contribuiri au intrat dela Dnii: Dr. Frâncu 2 cor., Dr. Cassiu Maniș 1 cor., Dr. N. N. 3 cor., Augustin Giurgiu 6 cor., Dr. Poruțiu 2 cor., Dna Ranta 3 cor., Dna și Dșora Gal 6 cor., Leontin Pop 2

încăruntită de cei șaizeci de ani. Par-că-i craiul din poveste, ai cărui feciori au făcut minuni de vitejie și s'au întors apoi teferi la căminul lor.

Numai când ne spune, că cel mai tînăr plecă în străinătate, la Paris, atunci ochii se umplu de lacrimi și un oftat prelung îi ese din piept. Îi jale bētrănului să se despartă de el. E cel mai mic, și îi e cel mai drag! . . .

— Dar e voinic, o să se întorcă el și d'acolo, de o avea zile! . . .

Și iar' ne punem pe voie bună. Și lăuta fermecatâ a lui Cloșca nu mai tace, iar' Toni, Toni face minuni cu fluerul s'eu.

Casa părintelui e așezată în deal, și din deal resună cantecele în tot satul.

— Așa-i Românul. Muncește, se închină și cântă . . .

Iar părintele a muncit mult pentru poporul s'eu. Trei biserici și două școli a ridicat în satul s'eu și-n satul vecin, în Măciș.

A umblat și-a cerut numai de unde a știut, că pôte aștepta ceva și-a ridicat case frumoșe pentru prea mărirea lui Dumnezeu și pentru luminarea nației, iar el a rămas tot în casa lui modestă de preot dela sat.

— Așa dragii mei — ne zice dînsul — muncii pentru nație și nu căutați numai binele vostru; din popor ați eșit și pentru popor să trăiți.

Iar noi îl ascultăm cu drag și nu ne putem deslipi din prejurul lui. Atât de multe poți auzi dela un bētrân cu minte! . . .

— Numai curaj și credință-n Dumnezeu și toate mērg bine.

Și totă nōptea a stat bētrănul în mijlocul nostru, bucurându-se împreună cu noi de sărbătōrea,

cor., Dl Ciato 1 cor., Dl Sabo 1 cor., Căpit. Popoviciu 4 cor., Dna Moldovan 4 cor., Dr. Moldovan 2 cor., Dl Roșianu 1 cor., Crăciunescu 1 cor., Crăciunescu 1 cor., Dl Nestor 2 cor., Dni Hățeganu și Emil Pop câte o coronă, Dl Ostate 3 cor., Vasile Secarean și Radovici câte 1 cor., cadet Ciat, Pavel, Dr. Pteancu și Dl Basiota câte 1 cor., Dr. Ilea 2 cor. Dela 5 studenți Sîrbi 4 cor.

— „Calindarul practic“ din Lugoj, este cel mai mare și mai ieftin calindăr românesc pe 1904. Are 544 pag. și costă numai 50 fil. și porto postal. Fiind așa mare porto postal la 1 es. e 30 fil., la 7 es. în pachet de 5 chlgr. costă 72 fil., 21 es. în 3 pachete, trimise cu o blanchetă, costă 1 cor. 92 fil. E mai bine deci dacă mai mulți cumpără la oaltă mai multe, 7—21 es. „Calindarul practic“ cuprinde tot ce e de lipsă într-un calindăr, deci din nici o cauză nu poate lipsi.

— Școala cea nouă gr. cat. din Lugoj s'a stințit în 8 Nov. ziua numelui episcopului Radu, sub care s'a început, și care a contribuit cu 2000 cor. la zidirea ei. Sfințirea a s'vârșit o însuși Episcopul Dr. Hossu, în fața unui public numeros și ales. Prea Sfinția Sa a rostit din acest prilej și o frumoasă și avântată vorbire, arătând menirea școlii, — pentru care și Ilustritatea s'a și-a închinat cel dintâiu dar, de 600 cor. „Aceste acte generose — scrie Drapelul — în sine oglindesc destul de bine aspirațiunile, sentimentele și viul interes, ce bunul arhieru le are față de școlă“.

— Săn-Medru, ziua onomastică și natală a episcopului Demetriu Radu a fost sărbătorită la Beiuș, de elevi și profesori cu deosebită însuflețire. Prof. Vas. Dumbravă într-o vorbire avântată a sărbătorit pe noul patron a școlilor, ca pe Redemptorul sufletelor din acele părți. Inrierea binefăcătoare a noului episcop se simte chiar și din acesta vorbire.

— Răposatul Ion Triff, fost funcționar de frunte la poștă în Cluj, despre care am pomenit în nrul trecut, a fost petrecut la gară de mulțime de oficanți, în frunte lcu directorul poștelor, domnul Vuchetich și de mulți domni români. Fundațiunea lui însă de care am amintit, era prevăzută ca să fie administrată de stat; dar testamentul ce l'a lăsat la un avocat de aici, n'a fost făcut cum trebuie, de aceea, cum auzim, va fi atăcat cu proces și se va nimici. Aflăm însă rudenile făgăduit, că vor împlini cât se poate dorința răposatului de a face și o fundațiune de studii.

— † Artemiu Codarcea, protopop gr. cat. în Turda, a răposat Joi în 12 Nov. n. în vîrstă de 52 ani, în al 30-lea an al preoției. Răposatul a suferit de mai mult timp, dar mărtașii lui totuși a venit ca o surprindere dureroasă, pentru că a fost stimat și iubit de toți. Era om harnic, cu purtare serioasă, cu o înfățișare patriarhală, care storcea respect. În mormântarea s'a făcut Sămbătă, în 15 Nov. în Turda, cu mare cinste. Au slujit peste 20 preoți din protopopiatul Turzii și vecinătate, în frunte cu protopopii Nic. Solomon, din Ludoș, Ioan Hățegan, din Coșocna și Dr. E. Dăianu din Cluj. Prohodul s'a făcut sub ceriul liber, lângă biserica, în care a slujit, și la umbra căreia a fost așezat spre vecinică odihnă. Era de față mulțime de popor și toți domni de Român din Turda, ba și dintre Unguri fruntașii cei mai aleși. A predicat frumos protopopul Solomon, care

i-a fost cândva profesor, și care l'a introdus și în protopopia Turzii, înainte cu 5 ani și jumătate. Și acum tot dînsul l'a condus și la grăpă, împlinind dorința răposatului său învățcel și a jălniciei familii. A luat apoi iertăciuni duiose protopopul Coșocnei, Ioan Hățegan, bun prietin al răposatului; a mai vorbit la grăpă foarte frumos, părintele Nicolau Rațiu, parochul bisericii din Turda-veche, arătând vrednicia răposatului din faptele lui, și avocatul Dr. Eug. Pătăcean, arătând în ce chip frumos s'a arătat iubirea tuturor cătra scumpul răposat. De fapt au fost pus frumose cununii pe sicriul răposatului: inteligența din Turda, banca „Arieșana“, în a cărei direcțiune fusese membru, societatea femeilor, și meseriașii români. După înmormântarea, care a ținut dela 1 ceas d. a. până seara, s'a dat pomana în casa jălnică a parochiei, unde familia întristată și-a mai alinat pe o clipă durerea, vîzînd cununa celor adunați să-i facă cinstea din urmă, și auzînd cu ce cuvinte frumoase, se lauda vrednicia lui. — Fie-i vecinică pomenirea și cu dreptii partea!

— Românii din Feleac nici acum nu mai pot avea pace de când crișmarul jidov din sat, umbla să-i porțe cu cununa pe la statua lui Matia. În treaba asta s'a amestecat se zice și notariul comunei, dar asta a supărat așa de mult pe țărani, încât i-au făcut aspre imputări, că ține cu Jidovul, care pe lângă câștigul din crișmărit, vrea să-și mai câștige și renume cu ajutorul felecanilor. Unele foi din Cluj atăță acum împotriva preotului, venerabilul Gavril Pop, ca și când dînsul ar fi piedecă, că jidanul nu mai poate aduce o ceată de felecani la Cluj. Bine, dar nu-i tot tîrg în Cluj, și omenii mai au și alte lucruri, nu se umble sub conducerea crișmarului în marșuri cătănești. — Dumineca trecută la 11 ore așteptau în Cluj, la statua lui Matia, mai mulți redactori, ca să vină felecanii cu cununa. Să adunaseră mulți omeni, cari n'aveau altă cale, pentru că unele foi vestiseră înainte, că vor veni „patrioticii“ Români. Înzădar, ei n'au venit nici de astă-dată, și cine știe venivor cândva.

— Sinodul protopopesic de toamnă al tractului gr. cat. Cluj s'a ținut, Joi, în 19 Nov. n. în școala gr. cat. din Cluj sub presiunea protopopului. Sinodul a avut următoarea ordine de zi:

1., La 7 ore a. m. celebrarea stei Liturghii cu chemarea Spiritului Sfânt. 2., Deschiderea sinodului. 3., Alegerea alor 2 notari. 4., Alegerea unei comisiuni de 3 pentru censurarea credenționalelor membrilor mireni. 5., Constatarea membrilor prezenți. 6., Raportul presiului. 7., Raportul bibliotecarului. 8., Pertractarea bugetului fondului tractului pe 1904 și în legătură pertractarea cererilor, ce se vor înainta până în ziua sinodului pentru ajutoare din fondul tractului. 9., Primirea învățătorilor de membri la fondul tractual. 10., Regulamentul intern al fondului tractual. 11., Cheștiunea școlilor economice. 12., Cheștiunea congruei. 13., Eventuale propuneri. 14., Inchiderea sinodului. În numărul viitor vom da seamă mai amănunțit.

— Pentru școli și biserici. O carte de preț, va eși la iveală la anul nou, pentru cei ce vor să zidescă școli sau biserici românești, anume o colecție de modele și planuri pentru aceste clădiri. Cartea se datorește unui arhitect român, din Budapesta, care locuiește acum în Cluj, dl Ioan

Niga. Dl Niga a lucrat în ministerul cultelor și instrucțiunii publice în bransa acesta, mai pe urmă a fost aplicat de comisiunea încredințată cu păstrarea monumentelor arhitectonice din țară. Are deci și gust și pricepere în lucrările acestea. Cartea Dsale va fi astfel de mare folos publicului românesc.

— Învățătorii români gr. cat., cari în cele 4 diecese alcătuiesc mai multe reuniuni, vor să facă o legătură mai strînsă între aceste reuniuni. În scopul acesta se va ține, poate chiar în Cluj, o consfătuire a delegaților feluritelor reuniuni, pentru a găsi modul cum reuniunile să facă o întovărășire, care ar fi de mult folos.

— Căsătorii: Dr. Ioan Papp, avocat în Brad, și Veturia Bontescu. — Virgil Stanciū, teol. abs. din Straja și Emilia Deac din Roșia de Secaș.

— Pentru școala gr. cat. din Măcișul-unguresc, la petrecerea ce s'a aranjat în 8 Novembre a. c. cu ocaziunea sfințirii ei au intrat 105 cor. 45 fil., s'a spesat 33 cor. 45 fil., a rămas deci venit curat 72 corone. Au suprasolvit următorii domni: Augustin Giurgiu, Cluj 10 cor., Ioan Tarța, preot gr. cat. Giula 2 cor., Gavril Hodiș 1 cor., Ioan Lenghel, inv. Deuș 2 cor., Gajzágó Márton, Măcișul 2 cor., Augustin Cosma, Feiurd 3 cor., Hankó-Veres-Károly, protopetore Cluj 3 cor., Herskovits Samu, Măcișul 2 cor., vîd. d-lui Rigó György, Măcișul 2 corone, Zsombori János, notariu în Chinteu 4 cor., Ioan Sturza, inv. Suceag 1 cor. 40 fil., N. N. Cluj 2 corone, cărora și pre acesta cale li-se aduce mulțămia cea mai mare, dorindu-le ca jertfa ce a făcut pentru acesta școlă, se li-o respălătescă însuși bunul Dumnezeu. Măcișul-unguresc, la 12 Novembre 1903. Filip Părvu învățătorii.

— S. Sa Episcopul Radu, a plecat vineri, în 12 Nov. la Roma, însoțit de fratele său, Dr. Iacob Radu, vicarul Hațegului.

— În Mureș-Frăta a fost numit tinerul preot Ioan Cămpian, fost subprefect în internatul studenților din Blaj. Tinerul paroch a fost absolvat teologia în Budapesta și promite mult pentru noua parochie. În locul dlui Cămpian, la internat, a fost numit dl Ioan Belan, asemenea un tiner preot de bună nădejde.

— „Căminul“ este numele unei foi nouă ce ese în București și e menită pentru femei.

— Se caută neguțător român (boltaș) în cât se poate mîrginean, pentru o comună puternică, din părțile Clujului. Astfel de mîrgineni, harnici și cinstiți ar pute să deschidă bolte și în alte comune românești din acest jur.

— În aceeași comună află de lucru și se pot așeza bine un faur și un rotar Român. Informațiunii mai amănunțite la „Révașul.“

— Asentările se vor face, poate, începînd din 23 Nov. până în 23 Dec.

— Reuniunea meseriașilor români din Cluj, a ținut Lună, în 16 Nov. n. o ședință.

— În Sebeșul-săsesc se va da Duminecă în 22 nov. n. o producțiune teatrală de diletanți, la otelul „Leul de aur“. Venitul e în folosul orfanilor și vîduvelor de meseriași.

— Să caută: **ACUISITORI** sub condițiuni avantajoase pentru un institut de asigurare bine acreditat. — Oferte numai în scris sub „RENTABIL“ la administrația acestei foi.

ce avé să fie a doua zi, când des de dimineță am pornit împreună cu dînsul spre Măcișul.

* * *

Am pornit cîntînd, în cară cu câte patru boi iar măcișăsenii ne-au primit și ei în haine de sărbătoare și mîndriți peste măsură, că și noi venim în mijlocul lor.

Ziua era frumoasă. Cerul înorat de eu seară, acum se înseninase.

Am intrat în biserică. Biserica i ticsită de lume și toți ascultă cu evlavie sfința liturghie. Și ce frumos cînta corul țeranilor, condus de însuflețitul lor învățător, Filip. Cât trebuie să fi muncit acest dascăl până a învățat pe coriști săi respunsurile dela slujba întregă! . . . Mai ales că între coriști am observat și băieții mici, dela opt până la zece ani! . . .

*

Și toți sunt așa de cuminți și de ascultători! . . . O fetiță, curățică zice Credeul. Un băiețaș limbut Tatăl nostru. La sfințele daruri ei cad în genunchi, în decursul predicii nici o mișcare. Popor bine crescut. Popor, care a avut conducători harnici! Cu ce drag ascultau la corul universitarilor, și ce mândri erau, că aceștia cîntă în biserică lor.

După liturghie, în șiruri frumoase am plecat spre școlă. Cu capetele descoperite și cu fețele senine mergeau toți cîntînd cu evlavie: Măntu-ește, Dómnne poporul Tău! . . .

Și te miri, cum au putut acești omeni, la cari urmele iobăgiei se vîd mai bine ca ori unde, să-și zidească o școlă atât de frumoasă? A tre-

buit să aibă o însuflețire de nedescris, ca să jertfescă atata, mai ales, că au în sat și școlă de stat. Dar se vede că conducătorii lor au știut să le arete și ei au înțeles

Că mila dela strein
E ca umbra dela spin,
Cînd gîndești că te umbrește,
Mai tare te dogorește.

Au înțeles că „Măriile lor“ îți întind mîna și-ți deschid porțile spre cultură, cerându-ți pentru acest ajutor ce ai mai scump pe lume: Limba românească. Și au știut să se ferească de o așa jertfă.

După sfințirea apei și a școlii și după predica plină de învățături și sfaturi părintești a părintelui Protopop s'a împrăștiat omenii, pentru-ca după amiază iar să se adune, la petrecere.

Acum veni rîndul învățătorului Filip să-și arete mulțumirea, că ne vede în jurul său. În onorea oșpeților a dat un frumos banchet, dela care n'a putut lipsi cu bunăvoința-i nici domnul solgăbirău, care ne-a ținut un discurs patriotic în limba maghiară, închinînd pentru armonia, ce trebuie să domnească între popore.

— Dar i-a răspuns bine Jeanu nostru, istețul Jean spuindu-i ce însemnează armonia, unde și cum trebuie căutată și cine produce disharmonia.

După amiază a fost o petrecere, cum rar s'a văzut în satul lor cel de optzeci de case! . . .

Corul copiilor din sat și corul universitarilor au cîntat doine frumoase populare, cari atingeau sufletul până în adîncul lui, și cari l'au pus în uimire și pe Domnul solgăbirău, Măria Sa! . . .

Un student le-a vorbit despre însemnătatea învățaturii dezvoltînd tema: „Podobă de aur e învățătura și mîrgăritar de mare preț.“

Altul le-a declarat, într'un mod mișcător: „Rugămintea din urmă.“ Cum soldatul rănit de mărte il rógă pe soțul său să sărute pămîntul țării și pentru el. Iar poporul a ascultat cu drag și cu însuflețire, strigînd: trăiască nația românească.

Va trăi acesta nație, când — după spusa tribunului V. Moldovan își va pune încrederea în ea însași și va jertfi totul în folosul dezvoltării culturale și al conservării limbei străbune.

După producțiune a urmat joc, și petrecere, și voie bună până a doua zi.

Atata fericire se revărsa din fețele flăcăilor voinici, atata gingășie se putu vedé în chipul harnicelor fete de țeran. Și ei sunt voinici și sănătoși, nevoile îi apasă, dar nu au temă de ele. Ei uită de necazuri și de nevoi și-și știu petrece sunt învețați la greu, dar știu și ce-i voia bună.

Și ei sunt ai noștri și noi suntem ai lor. În colibe ne-am născut, doina lor ne-a fermecat ani tineri, horele lor vesele au pus în noi dorul de viață. Și acum, sosiți în mijlocul lor ne învăluie în o privire plină de iubire și-s mândri înaintea streinilor cu noi! . . .

Dar trebuia să ne despărțim de bunii țărani. Ochii, frumoșii ochi negri ai mîndrelor fete, păreau a ne zice: mai rămăneți! Dar nu! . . . Sătenii ne-au petrecut până afară din sat, unde Toni puse fluierul la buze și cu o doină de foc își lua adio dela țărani iubiiți.

C. Nestor.

Moldovanu Basil

Pentru sezonul de toamnă și iarnă
recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte
Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de toamnă și iarnă.

Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

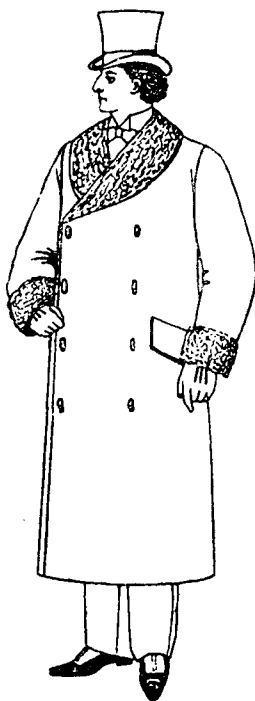
Bunde de oraș.

Căpături economice, cupțușite cu stofă ori blană.

Căpături danese de piele de cerb, cupțușite cu flanel ori blană.

Mare deposit de vestimente pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comanda din provincă ca măsură e destul a trimite o haină veche 28 (1—)

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește
asigurări de viață
pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual
Coroane: **32,000.000**—
Dividende solvite
Coroane: **170,000.000**—
Avere proprie
Coroane: **260,000.000**—
Despăgubiri de viață
Coroane: **520,000.000**—

Agentura generală pentru
Transilvania:
Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.
Filială pentru Ungaria:
Budapesta, strada Kossuth-Lajos
nr. 4. în palatul Standard.
(Casa proprie).
Centrala generală:
Edimburg. (Anglia.) 18, 17—

SÁRGA JÁNOS

casă de aurărie, juvaeruri și institut pentru decorarea bisericilor.

Recomandă bogatul său magazin de

vase și paramente bisericesci,

cum și de juvaeruri de briliante și diamante, orolage de aur și argint, tot felul de
argintării și bijutării.

Catalog mare ilustrat se trimite gratis și franco.

Cluj (Kolozsvár), piața Mátyás-tér nr. 13.

— Telefon 354. —

7, (24—25.)

Oleul auzului!

preparat de vestitul medic suprem și fizic Dr. G. SCHMIDT delatură în grabă și radical asurdeală vremelnică, cursul urechilor, vîjăitul urechilor și auzul greu, chiar și în casuri învechite. Se poate căpeta în sticle à 3 Marce 50, dimpreună cu instrucția de folosire, dela apoteca lui Dr. Emil Rothschnek Debreczen.

O carte
cu
adevăr
rat
bună!

„Mama S-tului Augustin“

de

Emil Bougaud,
episcop frances

Tradusă de „SALBA“ clericilor români din Budapesta și tipărită cu îngrijirea și cheltuiala d-lui

Dr. E. Dăianu.

Această carte a fost recomandată de Pr. Ven. Consistor Metropolitan din Blaj prin circularul III. din 1902.

„Părinții vor învăța din această carte cum să-și cunoască și împlinescă sublima lor misiune de îngrijitori și crescători ai fiilor lor în conformitate cu voința dumnezească și cu adevăratul bine al pruncilor; era fiu se vor convinge, că învățăturile și sfaturile bune primite dela părinți în pruncie le sunt ca și o lumină nestinsă și îndreptar între vicisitudinile vieții; pre cum și că iubirea și grijea părintească ca și un ânger păzitor le urmărește toți pașii și îi scapă de multe pericole și în viața lor de mai târziu. Din acest motiv așteptăm ca Ven. Cler să atragă atențiunea poporului credincios asupra acestei cărți folositoare, care nu ar trebui să lipsescă de pe masa nici unei familii creștine, cu atât mai veros, că în limba română avem de tot puține cărți de acest soi.“
Blaj, din ședința consistorială ținută în 11 Ianuar 1902.

Victor Mihályi de Apșa
Archiepiscop de A.-Iulia
și Făgăraș.

Prețul:

Broș. 3 cor.

Legat 4 cor.

Se capătă

la

Administrația

Révașului

Cluj, Jókai u. 6.

AGENTURA GENERALĂ

DIN CLUJ A BĂNCEI DE ASIGURARE

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuește oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălagiu, Sătmăr, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și esplosiunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obișnuite, anume: capitale pentru casuri de morțe, pe viață, de zestre, rente etc.

ASIGURĂRI POPORALE fără cercecală până la 1200 corone.

Asigurări pe cheltuelile imormintării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„TRANSSYLVANIA“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619-84 fil., iar pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162-98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10-2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară de la

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și de la agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

10, 25—40

Wilhelm Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de
măsurare de pământ,

mappare,

arangeare de posesiune.

După acord marchează linia
căii ferate normale ori
inguste.

Prețuește moșii, esoperează
și valorează patente, pre
lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite
la adresa de mai sus.

19—50.